

Kultur, eksilstress, socio-økonomisk stress, traumer, ligebehandling

Det ligeværdige møde

Program

1. Forskelle i mødet: Flygtnings livssituation – flugt, eksil og traumer
2. Lovgivningen om forskelle: Ligebehandling
3. Kultur og kultursensitivitet – kulturmødet
4. Redskaber i mødet

DFH Integration

Lærdansk

FRIVILLIG
AFDELINGEN

CENTER FOR
UDSATTE
FLYGTNINGE

DFUNK
DANSK FLYGTNINGEHJÆLPS UNGENETVÆRK

Integrationsnet
En del af Dansk Flygtningehjælp

FLYGTNINGE
HJÆLPENS
TOLKESERVICE

Mødet med flygtninge

Hvilke udfordringer oplever I?

Er der nogle særlige emner, I gerne vil omkring i dag?

”Vi lever i en verden, hvor mennesker, som sådan, ikke har eksisteret i lang tid; siden samfundet opdagede diskrimination som et socialt våben, der kan slå ihjel uden blodsudgydelser; siden pas eller fødselsattester, og i nogle tilfælde endda også selvangivelser, ikke længere bare er formelle papirer, men afgørende sociale skel.”

Hannah Arendt, 1943

Det ligeværdige møde

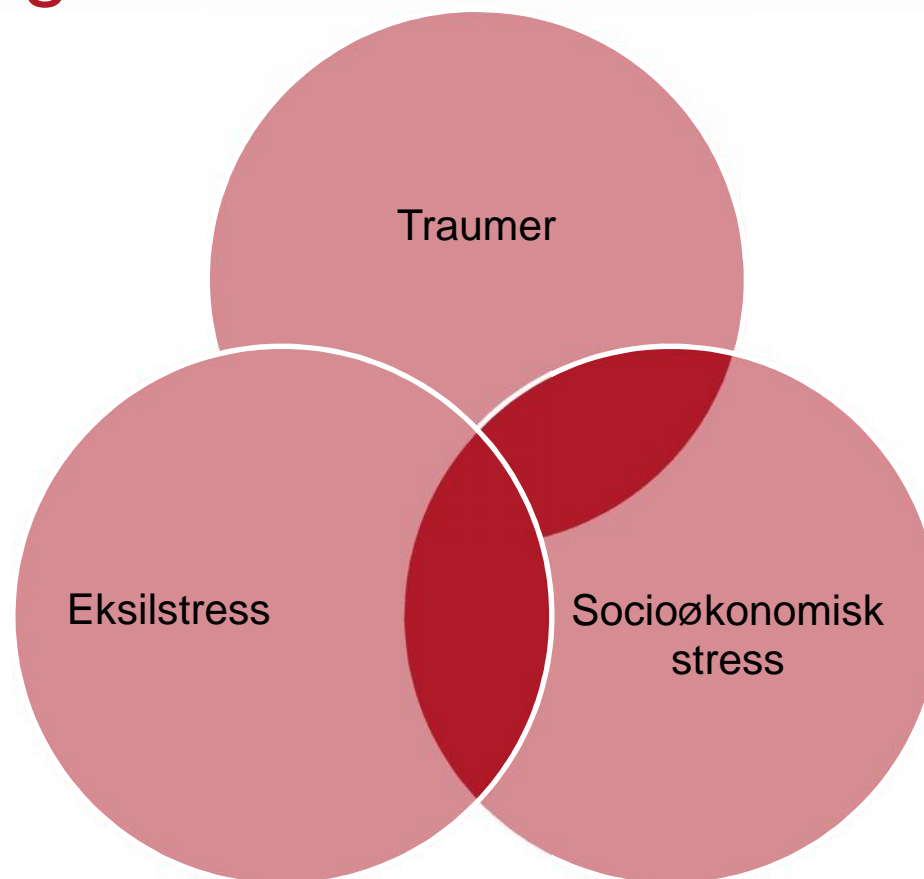
Hvordan håndterer vi mødet med personer, vi opfatter som anderledes end os selv, og hvis livssituation er en anden?

Forskelle?

1. Flygtningeperspektivet – flugt, eksil, traumer
2. Det retlige perspektiv – udsathed, ligebehandling og diskrimination
3. Det kulturelle perspektiv og kultursensitivitet

> ...og ligheder?

1. Flygtninges livssituation

Homs

(The guardian 2014)

At leve i eksil

- > Oplevet ekstreme forhold (flygtningene)
- > Tab og afsavn (flygtningene)
- > Fundamentalt ændret livssituation
- > Minoritet
- > Klient
- > Kulturelle forskelle

Love og regler

- > Midlertidige opholdstilladelser
- > Tvungen boligplacering
- > Familiesammenføring
- > Integrationsydelse
- > Integrationsforløb

Traumer – Post Traumatisk Stress Disorder

Begivenheden

Reageret med intens frygt, hjælpeløshed og rædsel

Genoplevelsesfænomener

Mareridt, flashbacks

Undgåelsesadfærd

Undgå alle stimuli, der minder om begivenhederne
eller generel følelsesmæssigt lammelse

Øget stress

Søvn, humørsvingninger, manglende koncentration og indlæring,
overreaktioner

”Vi mistede vores hjem og dermed hverdagens genkendelighed. Vi mistede vores profession og dermed troen på, at vi kan udrette noget i denne verden. Vi mistede vores sprog og dermed de naturlige reaktioner, gestikulationernes lethed, det uhindrede følelsesmæssige udtryk. Vi efterlod vores slægtninge i de polske ghettoer, og vores bedste venner blev dræbt i koncentrationslejre og dermed brød vores privatliv sammen.”

Hannah Arendt, 1943

2. Det retlige perspektiv – ligebehandling

Ligebehandling betyder, at alle kan deltage i samfundet på lige fod – uanset alder, handicap, køn, race, etnisk oprindelse, seksuel orientering, tro eller religion. Det indebærer også, at alle er beskyttet af loven på samme måde. Vi opnår ligebehandling, når vi anerkender, at alle mennesker er forskellige og derfor ikke har samme udgangspunkt. Ligebehandling indebærer, at vi tager afsæt i det enkelte menneske og sørger for, at han/hun har samme muligheder som andre borgere i samfundet.

(Institut for Menneskerettigheder)

Ligebehandling

- > Lige adgang og lige muligheder for alle *uanset* etnisk oprindelse og hudfarve, religion og tro, køn (og kønsidentitet), seksuel orientering, handicap, politisk eller anden overbevisning eller alder
- > Kan indebære, at to personer skal behandles forskelligt for faktisk at opnå ligebehandling og lige muligheder
- > *Også flygtninge er sammensatte mennesker*

3. Spørgsmålet om kultur

Interkulturelle kompetencer og kultursensitivitet – hvordan møder vi personer, som vi opfatter som (kulturelt) anderledes end os selv?

Opmærksomhedspunkter:

1. Kulturel for forståelse
2. Kulturel selvforståelse
3. Forskellige forskelligheder og ligheder – hvornår er 'kultur' en relevant forskel?

Hvad er kultur?

Fortolkningsfællesskaber, mønstre af betydning, værdier → forventninger til adfærd, normer

Bred definition

- skabes og skaber mennesker
- en gensidig proces
- altid til forhandling

Smal definition

- ét land
- ét folk
- ét sprog

Hvad betyder det i praksis?

Det smalle (beskrivende) kulturbegreb i praksis

- > Søger fællestræk mellem personer med samme kulturelle baggrund.
- > Forklarer personers handlinger ud fra deres kulturbaggrund. Indebærer ofte en forestilling om homogen national kultur. Kultur som statisk.

Det brede (komplekse) kulturbegreb i praksis

- > Søger ikke at generalisere ud fra kulturel baggrund.
- > Forklarer personers handlinger ud fra fx køn, alder, uddannelse – sociale forhold – og kultur.
- > Ser personers handlinger i forhold til kontekster – fx familie, arbejde og fritid.

'1.000 flere flygtninge er det, vi kan rumme økonomisk og kulturelt'

Venstres politiske ordfører Jakob Ellemann-Jensen kalder det en god balance, når regeringen foreslår at tage 1.000 flygtninge som en del af løsningen på flygtningekrisen

Indland | Kommentarer (13)

Ideen om det homogene Danmark er det rene nonsens. Kom nu videre!

Danskerne hænger fast i myten om, at 'vi' er et tolerant folkefærd, mens problemerne med flygtninge og indvandrere skyldes 'de andre'.

POLITIKEN.DK

Etnocentrisme vs. kulturrelativisme

- > Etnocentrisme: Andre kulturers livsformer og værdier betragtes som ubegribelige eller mindreværdige
- > Rettighedsbaseret tilgang: Universelle menneskerettigheder som grundlag og mål
- > Kulturrelativisme: Alle kulturmønstre anses for ligeværdige, og der kan ikke opstilles fælles værdier for alle kulturer.

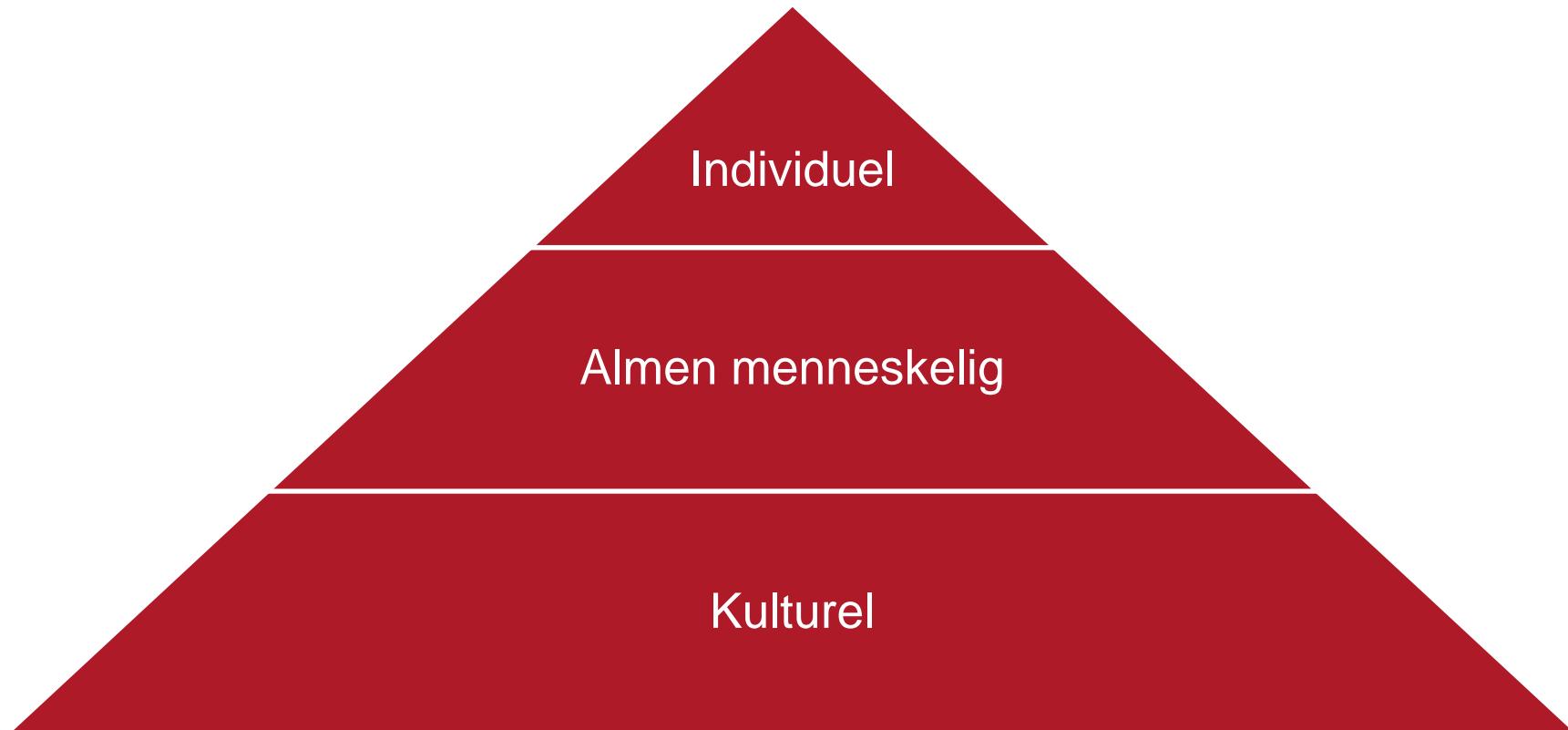
Kulturel forforståelse

Forestillinger om mennesker, man ikke betragter som medlemmer af de kulturelle fællesskaber, man selv identificerer sig med.

Kan være god baggrund for at forstå andre, men også begrænsende for, hvad man kan forstå.

Fordomme og stereotyper.

Hvordan møder vi andre mennesker?

Konsekvenser...

- > Indvandrere med ikke-vestlig baggrund kategoriseres som mindre job-parate end etniske danskere med samme forudsætninger.
- > Flygtninge og indvandrere oplever at blive mødt som anderledes i sundhedsvæsenet, og at deres symptomer forklares med henvisning til deres kultur.
- > I det konkrete møde: misforståelser, mistro, konflikt, ringe udbytte af tilbud, ulige adgang.

- > *I den frivillige indsats - hos jer...?*

Pape slår fast: - Man skal give hånd...også Asmaa

Hvis man er ansat hos Fyros Folkt, så skal man give hånd. Det gjorde justitsministeren og integrationsministeren tirsdag aften på et samråd på Christiansborg.

IV2F-YN.DK

1. Betyder kulturelle forforståelser noget i mødet med flygtninge? I så fald hvordan?
2. Hvilke 'kulturelle' udfordringer oplever I i relation til jeres frivillige indsats med flygtninge?

Tips

- > Lær at adskille observation og fortolkning
- > Vent med at fortolke til du har tilstrækkelig viden
- > Få viden fra personen selv
- > Nøgleord: Nysgerrighed, viden, forståelse, respekt, ydmyghed

Kulturel selvforståelse

- > Den måde man fortolker og fortæller om sig selv, ofte i form af idealisering og fremhævelse af en fornuft, som egen kultur besidder. Kan være implicit og ubevidst.
- > Selvrefleksion - blikket vendes mod én selv.
- > Hvad er egne kulturelle selvfølgeligheder?

Babies napping outside in the winter: “I have no words.”

Julie Cigman
@juliecigman

Follow

Babies sleeping outside cafe in temperature of -3 degrees while mums have lunch inside #goodparenting? #copenhagen

5:18 PM - 19 Feb 2013

2 2

Candice (LA): I have no words.

Caitlin (Australia): Um, these parents should be put in prison???

Adrien (France): Wow seriously? I can't believe this is real it looks like a hoax... It's really sad :(

Joe (NY): Seems like they should get used to it, they live in Scandinavia.

NYHEDER

Australsk medie i chok over dansk børnehave: Hvad sker der?

23. feb. 2016, 16:49

Mødet med Danmark

<https://vimeo.com/127245567>

Forskellige forskelligheder og ligheder

- > Hvem er jeg?
  - > Dansker, mand, hvid, bøsse, konsulent, tennisspiller, akademiker, far, kæreste, privatbilist, københavner, champagnesocialist, mønsterbryder, jyde, aktivist?
- > Fokus på de erfaringer, man selv og andre tidligere i livet har gjort sig, og som er knyttet til forskellige sociale sammenhænge. Man kan have erfaringer p.b.a. eks. alder, køn, social baggrund, seksuel orientering, etnicitet...
- > Vigtigheden af at finde en fælles mellemmenneskelig interesse, eller nuancere blikket på forskelle.

Hvornår er kultur en relevant forskel?

Samtalen

- > Lyt mere end du taler
- > Forgreningspunkter – vi skal turde lade samtalen udvikle sig på andre måder, end vi forventer
- > Stil åbne spørgsmål – spørg ind til kontekst
- > Stil korte 'informationsfattige' spørgsmål
- > Positionering – vi kan veksle mellem at være underordnede, ligeværdige og dominerende
- > Vær ærlig om egen tvivl
- > Giv noget af dig selv

Mødet med traumeramte

- > Mød den enkelte som menneske, ikke som diagnose
  - > *Undgå stigmatisering, traumatiserede reagerer forskelligt, traumatiserede har ressourcer, tag hensyn til individuelle behov*

- > Traumer kan tænkes som indre kaos – bidrag til at skabe ydre ro
  - > *Tryghed, struktur, rammer, rutiner, personlige grænser, kommunikation*

- > Vær opmærksom på dig selv
  - > *Hold fokus på din rolle og opgave*
  - > *Pas på overidentifikation eller distancering – det gode empatiske ståsted*

Redskaber i mødet med nyankomne

- > Klar kommunikation og gensidig forventningsafstemning
- > Inddrag
- > Spørg og lyt
- > Indhent viden om de samfund, flygtningene kommer fra, men tag ikke den viden for givet i mødet med den enkelte
- > Overvej alternative årsager, forklaringer og muligheder
- > Tag ikke egne selvfølgeligheder for givet
- > Sæt dig i den nyankomnes sted. Hvordan ser hun dig? Hvad betyder dit syn på hende for hendes syn på sig selv?
- > Fokuser også på ligheder og ressourcer frem for forskelle og problemer

The screenshot shows a web browser window with the URL www.flygtning.dk/danmark/center-for-udsatte-flygtninge/. The page features a navigation bar with tabs for "SÅDAN KAN DU HJÆLPE", "INTERNATIONALT", "DANMARK", "VIDEN & FAKTA", and "OM DFH". A left-hand menu lists various services, with "Nyhedsbrev" circled in blue and a red arrow pointing to it. The main content area is titled "Center for Udsatte Flygtninge" and includes a description of the center's mission, a list of services, and contact information. A purple banner on the right encourages donations, and a "KONTAKT" section provides contact details. A "traume.dk" logo is also visible, along with a "DOWNLOAD" section listing reports.

Velkommen

Flygtning.dk: Center for Udsatte Flygtninge

Facebook

Ny fane

www.flygtning.dk/danmark/center-for-udsatte-flygtninge/

DA | EN

SÅDAN KAN DU HJÆLPE

INTERNATIONALT

DANMARK

VIDEN & FAKTA

OM DFH

ASYL

OM AT VENDE HJEM

AU PAIR SUPPORT

FRIVILLIGT ARBEJDE

CENTER FOR UDSATTE FLYGTNINGE

- › Rådgivning
- › Undervisning
- › Materialer
- › **Nyhedsbrev**
- › Udviklingsprojekter og forskning
- › Henvisningsmuligheder
- › Fakta om flygtninge med traumer
- › Kontakt Center for Udsatte Flygtninge

DANSKUNDERVISNING

INTEGRATION

TOLKESERVICE

Støt vores arbejde

Donér online og bidrag til vores arbejde i verdens brændpunkter

KONTAKT

Center for Udsatte Flygtninge
Tlf: 3373 5339
E-mail: udsatte@drc.dk

traume.dk

DOWNLOAD

- › Konferencerapport: Familieliv i Eksil PDF
- › Evaluering af Center for Udsatte Flygtninge, oktober 2012 PDF

Center for Udsatte Flygtninge er et videnscenter med indgående kendskab til integration og rehabilitering.

Vi indsamler viden og tilbyder konkrete redskaber og metoder til, hvordan flygtninge med traumer og andre særligt udsatte flygtninge får et aktivt og værdigt liv i det danske samfund.

Hvis du i dit arbejde møder flygtninge med traumer, for eksempel som kommunal sagsbehandler, underviser eller pædagog, kan du hente hjælp hos os.

Du kan få viden om:

- Traumer og den bedste støtte til flygtninge
- Traumers indvirkning på familiens liv
- Særligt tilpasset danskundervisning, behandling og afklaring til job

Center for Udsatte Flygtninge afholder temadage, frafættelsesmøder, yder rådgivning om arbejdet med flygtninge med traumer og bidrager til fortællerarbejdet i Dansk Flygtningehjælp.

Du kan også finde viden på traume.dk - en portal for fagfolk, som

Tak for ordet!

Konsulent i Dansk Flygtningehjælp
Center for Udsatte Flygtninge
Mads Ted Drud-Jensen

Mads.drud-jensen@drc.dk

3373 5357